

MICHELIN

Holandia

ERGO
HESTIA®

*Zielony
Przewodnik*

Tytuł oryginału

Le Guide Vert – Pays-Bas

Tłumaczenie

Justyna Nowakowska

Redaktor prowadzący

Agnieszka Krawczyk

Redakcja

Magdalena Pawłowicz

Korekta

Jerzy Terka

Redakcja techniczna map

Stéphane Anton, Michèle Cana, Thierry Lemasson, Marie-Christine Defait, Severin Vlad, Leonard Pandrea, Mirela Spita, APEX Cartographie, DzMap Algérie, Patrycja Mikulska

Fotoedycja

Dawid Kwoka

Projekt graficzny

Christele Le Déan

Skład

Sabina Suchy

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 230 98 63

e-mail: bezdroza@bezdroza.pl

<http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?beh01>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I

ISBN 978-83-246-4213-7

Copyright © Le Guide Vert Michelin – Michelin & cie

Copyright © for the Polish Edition by Helion, 2012

Informacja dla Czytelników

Autorzy i wydawca przewodnika dołożyli wszelkich starań, by jego treść była jak najbardziej zgodna z rzeczywistością. Nie mogą jednak przyjąć odpowiedzialności za jakiegokolwiek skutki wynikłe z wykorzystania zawartych w nim informacji. Dane praktyczne (formalności administracyjne, ceny, adresy, numery telefonów, adresy stron internetowych itp.) należy traktować jako orientacyjne, ponieważ mogą one ulegać zmianom.

Będziemy wdzięczni naszym Czytelnikom za informacje dotyczące błędów i nieaktualnych informacji. Wszelkie uwagi są dla nas cenne, gdyż dzięki nim możemy poprawić kolejne wydania.

Jak korzystać z przewodnika

Zielony Przewodnik składa się z trzech części

- ▶ **Organizacja podróży:** informacje praktyczne ułatwiające przygotowanie wyjazdu i pobyt na miejscu
- ▶ **O kraju:** informacje wzbogacające podróż
- ▶ **Odkrywanie** celu podróży: podział na **regiony** (zob. mapa na wewnętrznej stronie okładki oraz spis na s. 1)

W rozdziale dotyczącym odkrywania celu podróży znajdą Państwo **Informacje praktyczne:**

- transport
- noclegi i wyżywienie według cen
- propozycje spędzania czasu w ciągu dnia i wieczorem
- miejsca idealne na zakupy
- najważniejsze wydarzenia

Na końcu przewodnika znajdują się:

- ▶ indeks
- ▶ spis map i planów występujących w przewodniku
- ▶ minisłowniczek
- ▶ legenda

Spis treści

1/ ORGANIZACJA PODRÓŻY

TRANSPORT

Samochodem	10
Pociągiem	10
Autokarem	10
Samolotem	10

PRZED WYJAZDEM

Pogoda	11
Przydatne adresy	11
Formalności	12
Telefon	13
Strefa czasowa	13
Pieniądze	13
Noclegi	13
Wyżywienie	14

INFORMACJE A-Z

Ambasady i konsulaty	15
Banki	15
Dni wolne od pracy	15
Elektryczność	15
Informacja turystyczna	15
Internet	15
Napiwek	16
Narkotyki	16
Niepełnosprawni	16
Pamiątki	16
Poczta	16
Rower – wizytówka Holandii	16
Samochód	18
Telefon	19
Toalety publiczne	19
Transport publiczny	19
Tytoń	20
Zakupy	20
Zdrowie	20
Zwiedzanie	20

PODRÓŻOWANIE Z RODZINĄ

Atrakcje turystyczne i zajęcia dla dzieci	21
---	----

ŚWIĘTA I FESTIWALE

Kalendarium wydarzeń	22
----------------------------	----

2/ O KRAJU

WSPÓŁCZESNA HOLANDIA

Życie polityczne i społeczne po 1900 r.	26
Monarchia	27
Gospodarka	28
Haga – stolica prawa międzynarodowego	29

PRZYRODA I PEJZAŻE

Ukształtowanie terenu	31
Fauna i flora	32
Środowisko naturalne	34
Walka i współpraca człowieka z naturą	35
Gospodarka wodna	35
Wiatraki i młyny	37

RELIGIA

Tolerancyjna Holandia	40
-----------------------------	----

HOLANDIA OD... KUCHNI

Holenderski stół	41
------------------------	----

SZTUKA I ARCHITEKTURA HOLANDII

Malarstwo	43
Sztuka użytkowa	46
Wielcy malarze	48
Architektura	50
Dziedzictwo obszarów wiejskich ..	55

HISTORIA HOLANDII 58

3/ ODKRYWANIE HOLANDII

1 HOLANDIA PÓŁNOCNA

Amsterdam.....	68
Enkhuizen	124
Alkmaar.....	128
Region Zaan.....	136
Haarlem	140
Keukenhof.....	150

2 FLEVOLAND

Flevoland.....	158
Polder Północno-Wschodni.....	161

3 HOLANDIA POŁUDNIOWA

Rotterdam.....	166
Haga.....	196
Delft	221
Lejda.....	230
Dordrecht.....	244

4 ZELANDIA

Zierikzee.....	256
Middelburg.....	262

5 BRABANCJA PÓŁNOCNA

's-Hertogenbosch.....	270
Breda.....	276

6 LIMBURGIA

Maastricht.....	282
Valkenburg aan de Geul.....	296

7 GELDRIA

Arnhem.....	304
Het Nationale Park de Hoge Veluwe.....	310
Muzeum-Pałac Het Loo	316
Nijmegen.....	320

8 UTRECHT

Utrecht	328
---------------	-----

9 FRYZJA

Leeuwarden	346
Wyspy Fryzyjskie	355

10 GRONINGEN

Groningen.....	368
----------------	-----

11 DRENTHE

Assen	380
Emmen.....	382

12 OVERIJSEL

Zwolle.....	390
Giethoorn.....	394

Indeks	398
Mapy i plany	403
Słowniczek	404

Trzy wielkie poldery

Po wzniesieniu **tamy Afsluitdijk** rozpoczęto budowę drugiego polderu na IJsselmeer (w latach 1937–42) – **Polderu Północno-Wschodniego** (Noordoostpolder) o powierzchni 48 tys. ha, następnie stworzono dwa poldery na obszarze **Flevolandu** – w północno-wschodniej części (54 tys. ha) w latach 1950–57 oraz w części południowo-zachodniej (43 tys. ha) w latach 1959–68. W sumie odwodniono, zagospodarowano i przeznaczono pod uprawy prawie 220 tys. ha.

Projekt zakładający zagospodarowanie ostatniego polderu na IJsselmeer (Markerwaard) nie został zrealizowany. Wykonano jedynie północną część grobli okalającej, tworząc drogę biegnącą po tamie Markerwaarddijk (N 302) i łączącą Enkhuizen z Lelystad.

FLEVOLAND WSCHODNI (OOSTELIJK FLEVOLAND)

Jest to trzeci polder utworzony na obszarze jeziora IJsselmeer – po polderze Wieringermeerpolder i Polderze Północno-Wschodnim.

Teren o powierzchni 54 tys. ha został otoczony groblami i osuszony w latach 1950–57. Przeważająca część polderu przeznaczona została pod uprawy rolne (75% powierzchni; uprawy rzepaku i roślin cebulkowych), 10% terenu zostało przekształcone w łąki i lasy, 8% przeznaczono pod zabudowę mieszkaniową, a pozostałą część pod budowę kanałów, dróg i grobli. Przed rozpoczęciem eksploatacji ziemi obsiano pałką wodną.

Ta płaska kraina, naznaczona pasami młodego drzewostanu, usiana jest farmami ukrytymi za kurtynami topoli i ogromnych stodół. Wysokie drzewa rosną na terenach, gdzie domy wybudowano znacznie wcześniej. Na poprzecinanych rowami łąkach wypasa się owce, krowy i kuce. Można tu spotkać liczne czajki zwyczajne, bażanty złociste i ptaki wodne, np. łyskę – niewielkiego, ubarwionego na czarno ptaka brodzącego z charakterystyczną białą plamką na czole. Od 1960 r. na osuszonych terenach wyrosło wiele nowych miast i miasteczek – Lelystad, Dronten, Swifterbant, Biddinghuizen. Pale fundamentowe umieszczone w warstwie piasku zapewniają stabilność wznoszonych budynków. Polder przecinają szerokie, proste drogi. Niektóre z nich zbudowano na groblach okalających polder. Jeziora takie jak **Veluwemeer**, oddzielające polder od dawnego wybrzeża, służą do regulacji poziomu wody. Stały się też terenami rekreacyjnymi.

FLEVOLAND POŁUDNIOWY (ZUIDELIJK FLEVOLAND)

Flevoland Południowy oddzielony jest od drugiego polderu groblą zabezpieczającą Knardijk, po której biegnie droga częściowo wyłączona z ruchu. Polder otoczony jest groblą zbudowaną w latach 1959–67. W 1968 r. znaczna część polderu o powierzchni 43 tys. ha została osuszona. Połowę terenu przeznaczono pod uprawy, jedną czwartą pod zabudowę mieszkalną, a z 18% utworzono łąki i lasy. Pozostałą część stanowią kanały, groble i drogi. W północnej części obszaru, niedaleko Oostvaardersdijk, utworzono rezerwat przyrody **De Oostvaardersplassen**. Wyjątkowo bagniste tereny są schronieniem dla licznych ptaków, w tym dla niektórych niezwykle rzadkich gatunków. Warto odwiedzić poldery w maju i czerwcu, w czasie kwitnienia rzepaku – wiejski krajobraz pokrywają wówczas jasnożółte dywany.

Flevoland 2

Flevoland – stolica prowincji: Lelystad

📍 FLEVOLAND★

158

📍 POLDER PÓŁNOCNO-WSCHODNI

161

Flevoland

INFORMACJE PRAKTYCZNE S. 160

▶ POŁOŻENIE

Mapa regionu AB2 (s. 157). Flevoland jest połączony z kontynentem siedmioma mostami. Dojazd z Amsterdamu autostradą A 6.

👤 DLA DZIECI

Kolejki górskie w parku rozrywki Walibiworld (zob. *Informacje praktyczne*).

Utworzona w 1986 r. prowincja Flevoland jest w rzeczywistości grupą kilku polderów, które są najmłodszymi terenami powstałymi w ramach projektu osuszania zatoki Zuiderzee. Ciekawostka: cały obszar prowincji znajduje się poniżej poziomu morza.

Zwiedzanie Mapa regionu

LELYSTAD A2

📍 De Meent 14 - ☎ (0320) 27 82 22 - www.infocentrum.lelystad.nl (w języku niderlandzkim).

Stolica prowincji została nazwana na cześć inżyniera Cornelisa Lely (1854–1929). Lelystad jest połączone z Enkhuizen tamą Markerwaarddijk (31 km), po której biegnie droga. Oostvaardersdiep – kanał o szerokości 300 m – stanowi szlak żeglugowy łączący Amsterdam z północną częścią kraju. Dwie ważne śluzы zwane Houtribsluizen wyznaczają granicę między Markermeer i IJsselmeer.

Nieuw Land Poldermuseum (Muzeum Polderów)

☎ (0320) 22 59 00 - www.nieuwlanderfgoed.nl (w języku niderlandzkim) - ♿ - wt.–pt. 10.00–17.00, weekendy 11.30–17.00 - 7,50 EUR.

Muzeum położone w pobliżu śluz ma formę lornetki spoczywającej na poprzecznym przekroju grobli polderowej. Wewnątrz prezentowana jest stała wystawa poświęcona pracom związanym z osuszaniem Zuiderzee. Filmy dokumentalne, nagrania dźwiękowe, makiety i interaktywne programy przedstawiają walkę człowieka z wodą i życie w zgodzie z tym żywiołem. Oprócz rybołówstwa, handlu i powodzi muzeum porusza też tematy związane ze zmianami geologicznymi i dawnymi kulturami. Jeden z działów muzeum poświęcony jest budowie grobli, osuszaniu nowych polderów i ich pierwszym mieszkańcom.

★ Batavia-werf - Nationaal Scheepshistorisch Centrum

☎ (0320) 26 14 09 - www.bataviawerf.nl (w języku angielskim) - 10.00–17.00 - 10 EUR.

Prace mające na celu zrekonstruowanie statku „Batavia” ★, należącego do Kompanii Wschodnioindyjskiej, rozpoczęły się w 1985 r. w ramach projektu szkoleniowego dla młodzieży. Statek został zwodowany, a stocznia przekształcono w centrum rzemiosła i stolarki okrętowej.

„**Batavia**” została zbudowana w 1628 r. w Amsterdamie na zamówienie Kompanii Wschodnioindyjskiej (VOC). W trakcie dziewięcioletniego rejsu na Daleki Wschód ten statek handlowy, wyposażony w armaty, osiadł na rafach u zachodnich wybrzeży Australii. Ocalała jedynie garstka z członków załogi liczącej 341 osób. Wrak „**Batavii**” został wydobyty na brzeg i można go zobaczyć w West Australian Maritime Museum w Fremantle.

Poza repliką „**Batavii**” w muzeum można również podziwiać galar „**Flevo**” oraz replikę okrętu „**De Zeven Provinciën**” („Siedem Prowincji”), którego rekonstrukcję rozpoczęto w 1995 r. Był to słynny okręt wojenny (1665), jeden z największych statków zbudowanych w ówczesnych czasach.

Obok warsztatu okrętowego znajduje się **Nederlands Instituut voor Scheeps- en onderwaterArcheologie** - NISA (Holenderski Instytut Archeologii Podwodnej). To właśnie tutaj, w **centrum badawczym** zwanym Expertisecentrum – przypominającym swoim kształtem wywrócony kadłub statku – są analizowane i konserwowane fragmenty odnalezionych wraków.

Między centrum a warsztatem okrętowym „**Batavii**” można obejrzeć różne pawilony poświęcone dawnym zawodom związanym z żeglugą (kowalstwo, powroźnictwo, snycerstwo itd.) oraz wrak XVII-wiecznego statku.

Luchthaven Lelystad

Na terenie lotniska w Lelystad znajduje się park tematyczny **Aviodrome**. Kolekcja samolotów prezentowanych w muzeum na wolnym powietrzu przybliża historię lotnictwa. *Pelikaanweg 50 - ☎ 0900 284 63 76 (0,25 EUR/min) - www.aviodrome.nl - codz. oprócz pn. 10.00–17.00 - 15,75 EUR.*

ALMERE A2

📍 *Stadhuisplein 1 - ☎ (0365) 48 50 41 - www.vvv-almere.nl (w języku niderlandzkim).* Budowa tego miasta i portu jachtowego rozpoczęła się w 1975 r. w południowej części Flevolandu wzdłuż Gooimeer. Almere rozwinęło się bardzo szybko. Miasto słynie przede wszystkim z oryginalnej architektury – każda z dzielnic, zaprojektowana przez utytułowanych architektów (Cees Dam, Rem Koolhaas), charakteryzuje się wyjątkową zabudową.

W muzeum **De Paviljoens**, składającym się z trzech pawilonów w formie wagonów na palach, organizowane są wystawy sztuki współczesnej. *Odeonstraat 3 - ☎ (0365) 45 04 00 - www.depaviljoens.nl (w języku niderlandzkim) - śr.–nd. 12.00–17.00 - 5 EUR.*

DRONTEN B2

Pośrodku polderu położone jest nowe miasto, którego serce stanowią kościół z ażurową dzwonnicy i centrum kulturalne **De Meerpaal** (dosł. pachotek do cumowania liny). Ten ogromny przeszklony hol (1967), zbudowany przez Franka van Klingerena, jest zadaszoną agorą, przedłużeniem głównego placu miejskiego. W muzeum mieści się również teatr. *De Rede 80-82 - ☎ (0321) 38 87 77 - www.meerpaal.nl (w języku niderlandzkim).*

FLEVOLAND – INFORMACJE PRAKTYCZNE

NOCLEGI

CENY ŚREDNIE

Almere

Bastion – Audioweg 1, Almere-Stad

- ☎ (0365) 36 77 55 -

www.bastionhotelgroep.nl -

📄 - 154 pokoje 92–102 EUR -

🍽 15 EUR - 🍴 13–35 EUR. Na

parkingu w pobliżu autostrady reklamowany jest hotel oferujący przestronne pokoje i obfite śniadania.

Biddinghuizen

Dorhout Mees –

Strandgaperweg 30 - ☎ (0321) 33

11 88 - www.dorhoutmees.nl

- 📄 - 42 pokoje 80–120 EUR 🍽 -

🍴 18–66 EUR. Hotel na wsi, bardzo

dobrze wyposażony (sprzęt sportowy do rekreacji na świeżym powietrzu). Wygodne pokoje, pole golfowe, strzelnica, lodowisko itd. Przestronna, rustykalna restauracja z kominkiem.

Lelystad

Het Boshuys – Uilenweg 3 -

☎ (0320) 21 85 81 - www.boshuys.nl

- zamkn. od końca XII do początku I

- 📄 - 3 pokoje 98,30–105 EUR.

Niewielka, ale urokliwa farma położona w skąpanym w zieleni parku niedaleko plaży. Wygodne i przytulne apartamenty oraz obfite śniadania. Taras z widokiem na duży ogród.

WYŻYWIENIE

CENY ŚREDNIE

Lelystad

't Dijkhuysje – Oostvaardersdijk 57

- ☎ (0320) 26 20 22 - www.

scheepsrecht.nl - 📄 - 15–40 EUR.

Tawerna-restauracja mieszcząca się w drewnianym domu na skraju portu jachtowego Lelystad-

-Haven. Serdeczna atmosfera, dobry wybór tradycyjnych батаwskich dań i zachwycający widok na Markermeer z jadalni na piętrze.

CENY WYSOKIE

Almere

Brasserie Bakboord –

Veerkade 10 - ☎ (0365) 40 40 40 -

www.brasseriebakboord.nl

- zamkn. od końca XII do początku I

- 📄 - 28 EUR obiad - 34–58 EUR.

Tawerna, restauracja i herbaciarnia nieopodal marin. Współczesna kuchnia, formuła menu lub trzy zestawy do wyboru, szeroki wybór win (możliwość zamówienia butelki lub kieliszka). Letni ogródek nad wodą, z którego można obserwować statki przepływające między Almere-Haven i Gooimeer.

SPORT I ROZRYWKA

Walibiworld – ☎ (0321) 32 99 99

- www.walibiworld.nl -

IV–X (należy sprawdzić godziny

otwarcia) - 28,50 EUR (bilet

ulgowy 26 EUR). Ten park

rozrywki znajduje się nad

brzegiem jeziora Veluwemeer,

w gminie **Biddinghuizen**.

Na turystów czeka tu wiele widowiskowych atrakcji: kilka kolejek górskich, rwąca rzeka, obrotowy cylinder G-Force i mrozący krew w żyłach Space Shot, który wystrzeliwuje śmiałków na wysokość 60 m.

W Bugs Bunny Wereld (Kraina

Królika Bugsa) najmłodszy mogą

spotkać postaci znane z bajek

animowanych. W parku rozrywki

organizowane są również pokazy

kaskaderskie i różnego rodzaju

atrakcje dla rodzin z dziećmi.

W Walibiworld znajduje się także

osiedle domków wczasowych.

Polder Północno-Wschodni

Noordoostpolder

INFORMACJE PRAKTYCZNE S. 163

▶ POŁOŻENIE

Mapa regionu B1 (s. 157). Polder połączony jest z dawną wysepką Urk (wysokość 9 m n.p.m.) na zatoce Zuiderzee, obejmuje również wysepkę Schokland (wysokość 3,5 m n.p.m.), która obecnie jest najwyższym punktem na tym obszarze. Najniższy położony punkt znajduje się na wysokości 5 m p.p.m.

Jest to drugi polder stworzony w ramach realizacji planu osuszenia zatoki Zuiderzee. Zajmuje powierzchnię 48 tys. ha. Grobla okalająca polder, zbudowana w latach 1937–40, ma 55 km długości. Podział terenu na parcele sprawia, że krajobraz przypomina geometryczną układankę. Na łąkach pasą się krowy i owce, a pola, na których uprawiane są zboża, ziemniaki i buraki cukrowe, przeplatają się z polami kwiatowymi.

Zwiedzanie Mapa regionu

EMMELOORD B1

i *De Deel 25a (w Poldertoren) - ☎ (0527) 61 20 00 - www.vvnoordoostpolder.nl (w języku angielskim).*

Stolica polderu została stworzona zgodnie ze współczesnymi koncepcjami urbanistycznymi. Pośrodku znajduje się **poldertoren** (wieża ciśnień) zbudowana w 1957 r., zasilająca w wodę pitną cały polder, a na wieży umieszczony jest karylion liczący 48 dzwonów. Ze szczytu budowli można podziwiać wspaniały **widok** z wybrzeżem fryzyjskim na horyzoncie, Urk i elektrownię we Flevolandzie Wschodnim. ☎ (0527) 61 20 00 (centrum informacji turystycznej) - ♿ - pn. 12.00–16.30, wt.–śr.–pt. 9.00–16.30, sb. 10.00–16.30 - brak informacji dot. cen biletów wstępu.

ZAGOSPODAROWANIE TERENU

Prace mające na celu utworzenie polderu trwały do 1941 r. i realizowano je przy użyciu trzech pompowni: w Vollenhove, Urk i Lemmer, które wypompały łącznie 1,5 mld m³ wody. Następnie wykopano kanały odwadniające, a wszystkie prace zakończono w 1942 r. Po osuszeniu terenu wybudowano 500 km dróg. Pośrodku polderu wzniesiono stolicę regionu – **Emmeloord**.

Polder Północno-Wschodni jest obszarem przede wszystkim rolniczym. W latach 1942–62 teren oczyszczono, użyźniono i zbudowano na nim 1650 farm. Najmniejsze gospodarstwa leżą w pobliżu miasteczek; największe składają się z budynku mieszkalnego połączonego ze stodołą łącznikiem, w którym znajduje się obora.

SCHOKLAND B1

▶ *Między Ens i Nagele.*

Schokland było niegdyś wyspą o wydłużonym kształcie w zatoce Zuiderzee i składającą się z trzech miasteczek, które zostały opuszczone przez ówczesnych mieszkańców w 1859 r. Przyczyną exodusu było położenie terenu względem poziomu morza i trudności w ochronie wyspy przed morskimi falami. Wznoszący się pośrodku stary kościół (1834) i sąsiadujące z nim zabudowania (współczesny budynek) zostały przekształcone w **muzeum** (Museum Schokland). Można tu poznać średniowieczną historię regionu, którą przybliżają znaleziska archeologiczne odkryte w czasie zagospodarowywania terenu, a także uzyskać informacje na temat ludności zamieszkującej te obszary w czasach prehistorycznych oraz zmian w budowie geologicznej terenu. ☎ (0527) 25 13 96 - www.schokland.nl (w języku angielskim) - ♿ - VII-VIII: 11.00-17.00; IV-VI i IX-X: codz. oprócz pn. 11.00-17.00; XI-III: pt.-nd. 11.00-17.00 - brak informacji dot. cen biletów wstępu.

Za kościelnym prezbiterium zachowała się część drewnianej palisady chroniącej niegdyś wyspę przed atakami wroga od strony morza. Dwie stele przytworzone do ścian kościoła i prezbiterium pokazują poziom, do którego sięgała woda w czasie kolejnych powodzi.

★ URK B1

Ta dawna wyspa została połączona z lądem w trakcie tworzenia Polderu Północno-Wschodniego, ale Urk pozostało nadal odrębną gminą. Wyspowy charakter i lokalne tradycje, w szczególności kalwiński rygor i ścisłe przestrzeganie niedzielnego odpoczynku, nadal są tu kulturowane. Starsi mieszkańcy noszą jeszcze tradycyjne stroje ludowe – mężczyźni zakładają czarne stroje z prążkowanymi koszulami, a kobiety – czarne spódnice z ozdobnym kwiatowym wzorem lub haftowanym plastronem; nakrycie głowy stanowi czepek umieszczony na srebrnej opasce.

SCHOKLAND I UNESCO

Pod koniec 1995 r. dawna wyspa Schokland stała się pierwszym holenderskim miejscem wpisanym na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO. Została wybrana jako symbol międzynarodowej i wielowiekowej walki człowieka z wodą.

Obecnie wyspa Schokland, otoczona niegdyś wodami zatoki Zuiderzee, stanowi część polderu. Nie zawsze jednak Schokland była wyspą – w czasach prehistorycznych stanowiła suchy obszar, na którym dopiero w okresie rzymskim powstało małe jezioro Flevomeer. Rozlewisko stopniowo powiększało się, aż utworzyło zatokę Zuiderzee, której wody przez wieki pilnie strzegły bogactw Schokland, aż do rozpoczęcia prac związanych ze stworzeniem polderu w 1941 r. Wtedy to ruszyły **prace archeologiczne**, w czasie których odnaleziono m.in. pozostałości dawnych domów na palach i mogił oraz kilkadziesiąt wraków. Z okresu od 4500 do 1800 r. p.n.e. pochodzą garnki, kamienne narzędzia, ślady zaoranej ziemi, a nawet pole grzebalne z 20 szkieletami. Jednakże to niezliczone znaleziska z czasów prehistorycznych (skamieliny, kości mamutów, prehistorycznych turów i nosorożców włochatych) oraz ogromne ilości materiału geologicznego sprawiają, że Schokland i jego okolice są wyjątkowym miejscem. Gigantyczne głazy narzutowe pozostawione tu przez wielkie lodowce są unikatowe i znane na całym świecie.

POLDER PÓŁNOCNO-WSCHODNI

Półów węgorzy był niegdyś głównym zajęciem mieszkańców wyspy, obecnie oprócz węgorzy łowi się sole i limandy. W Urk znajduje się jeden z największych targów rybnych na Starym Kontynencie. **Port**, pełen masywnych trawlerów w jaskrawych kolorach, należących do rybaków poławiających węgorze, jest bardzo malowniczy.

Urk jest obecnie małym portem chętnie odwiedzanym przez miłośników sportów wodnych i turystów, którzy przypluwają tu **statkiem** z Enkhuizen (zob. s. 124).

Z tarasu nieopodal **małego kościoła** Kerkje aan de Zee (1786), wzniesionego na wzgórzu, rozciąga się **widok** na IJsselmeer. Tabliczki przybite do parapetu upamięniają rybaków z Urk, którzy zaginęli na morzu. Pośród labiryntu uliczek starego miasta można jeszcze natknąć się na wiele autentycznych rybackich domków.

POLDER PÓŁNOCNO-WSCHODNI – INFORMACJE PRAKTYCZNE

NOCLEGI

CENY ŚREDNIE

Emmeloord

't Voorhuys – De Deel 20 -
☎ (0527) 61 28 70 - www.voorhuys.nl
- 25 pokoi 89–102 EUR ☎ - ✎
18–40 EUR. Rodzinny pensjonat
w centrum miasta, obok
kina i teatru. Dobry stosunek
jakości do ceny. Restauracja
z kawiarnią o nieco nostalgicznym
charakterze, ale tętniąca życiem.

WYŻYWIENIE

CENY ŚREDNIE

Urk

Mes Amis – Bootstraat 65 -
☎ (0527) 68 87 36 - www.mes-amis.nl
- zamkn. w sb. w południe i w nd. -
27 EUR obiad - 35–49 EUR. Za obitą
drewnem fasadą tego dostojnego
domu stojącego w porcie kryje
się nowoczesna restauracja
proponująca współczesną
kuchnię. Siedząc przy stolikach,
można obserwować trawlerzy
rybackie lub podziwiać dachy Urk.

CENY WYSOKIE

Emmeloord

Sonoy – De Deel 25 - ☎ (0527) 29
17 08 - www.restaurantsonoy.nl -
zamkn. w sb. w południe, w nd.
i pn. - 45 EUR obiad - 65–79 EUR.
Po 10 latach prowadzenia
restauracji w Blokzijl, właściciel
lokalu (Paul) postanowił podnieść
poziom świadczonych usług
– i to dosłownie – urządzając
restaurację na szczycie
zabytkowej wieży ciśnień.
Pomysłowe i wyśmienite dania,
można się tu rozkoszować
jednocześnie smakiem potraw
i panoramą okolicy.

Holandia

Ruszajcie w świat z przewodnikami Michelin!

W trzech częściach **Zielonego Przewodnika** znajdziecie niezbędne informacje, dzięki którym odkryjecie cel Waszej podróży:

- **Organizacja podróży** – informacje przydatne przed i w trakcie wyjazdu
- **O kraju** – wiadomości geograficzno-historyczne i kulturowe
- **Odkrywanie Holandii** – trasy zwiedzania i opisy interesujących miejsc

Gwiazdki – tradycyjny system oceny atrakcji turystycznych

zobacz koniecznie

warto odwiedzić

godne uwagi

Pełny zestaw dokładnych **map**:

- **Mapa ogólna kraju**
- **Plany miast**
- **Mapy tematyczne i trasy wycieczek**

Wybrane **adresy na każdą kieszeń**

Hotele, pokoje gościnne, restauracje, bary i gospody

Propozycje **zwiedzania z rodziną**

Miejsca i atrakcje dla rodzin z dziećmi oznaczone symbolem

Nr katalogowy: **7716**

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
tel.: 0 801 339900
kom.: 0 601 339900

Zaplanuj trasę podróży
z serwisem
www.ViaMichelin.com

ISBN 978-83-246-4213-7

9 788324 642137 >

Cena 49,90 zł